СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 215. — Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 15. вересня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 215. — Jersey City, N. J., Saturday, September 15, 1923. — THREE CENTS

ВЧАСНІ ПРИГОТОВАННЯ ДО КРІЗИ В УГЛЕВІМ ПРОМИСЛІ

ВАШІНГТОН, 13. вересня. — Федеральна вуглева комісія приготовляється заздалегідь до крізи в промислі мягкого вугля, і в тій цїли предложила президентови Кулиджови цїлий ряд пропозицій, якби такій крізі запобігти.

Після сього пляну, кождий вугольний контракт мавби мати постанову, що контракт з покінченнем його речинця відновиться автоматично, хиба що невдоволена сторона повідомить три місяці вперед другу сторону про ті точки, які вона хоче змінити. При помочи таких постанов вуглева комісія хоче дійти до безперервного добування вугля та до запобіження страйкам.

Комісія порадила президентови розвести всесторонне слідство над станом промислу мягкого вугля.

НЕ ВІЛЬНО ВЖИВАТИ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ ДО ВИКОНУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

ВАШІНГТОН, 13. вересня. — Ґенеральний прокуратор (міністер судівництва) предложив президентови Кулиджови опінію про те, чи вільно американському урядови вживати воєнної фльоти яко допомоги при виконуванню прогибіційного закона.

На думку міністерства, такий вжиток воєнних кораблів не дозволений законами. Лищень конгрес мігби дати спеціяльний дозвіл на подібний ужиток, а до того часу руки президента звязані.

РОБІТНИЧА ЮНІЯ КЛИЧЕ СУД НА ДОПОМОГУ

ШИКАҐО, Илинойс, 13. вересня. — Юнія зелізничних робітників „Нортвест Федерейтид Шапкрефтс", котра стоїть в злуці з Американською Федерацією Праці, віднеслася до суду з просьбою о видання заборони проти нової юнії, котра почала орґанізувати тих самих робітників.

Суд видав тимчасову заборону проти нової юнії вмішуватися до праці членів попередної юнії.

Кажуть, що се перший случай того рода, щоби юнія йшла до суду проти нової юнії.

ПЕРЕДВЧАСНА ЗИМА НА СЕРЕДНО-ЗАХІДНИХ СТЕЙТАХ

ВАШІНГТОН, 13. вересня. — Цїлу середно-західну полосу Злучених Держав навістила передвчасна зима зі снігом та морозами, і нині великі простори стейтів Минесоти та Мишиґена вкриті снігом.

В Канаді холод ще більший, як в сих частях Злучених Держав. З Вініпеґу доносять, що там цїлу ніч термометер стояв на 26 степенів (себто понизше точки мерзнення).

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗАТОПЛЕННЯ 7 ВОЄННИХ КОРАБЛІВ

ВАШІНГТОН, 13. вересня. — Американський фльотний уряд не дістав ще від комендантів сімох затоплених воєнних кораблів ніякого вияснення причин затоплення. Уряд спеціяльно хоче знати, чому команданти приказали своїм кораблям їхати зі скоростю 20 вузлів на годину мимо густої мраки. Се, що команданти не поспішаються з поясненнем сього факту, робить враження, що вони не мають на се ніякого виправдання.

ПРОТИ ВИЗНАННЯ РОСІЙСЬКОГО УРЯДУ

НЮ ЙОРК, 13. вересня. — На обіді Національної Громадянської Федерації виступали бесідники Елис Серлес, редактор офіціяльного орґану майнерської юнії, виказуючи, що визнанне російського большевицького уряду булоби нещастем для всіх країв світа. Далі він оповідав, як большевицькі аґенти ведуть в Америці акцію за розбиттем робітничих орґанізацій за гроші, прислані з Москви та зібрані тут на ріжні ратункові цїли.

КОРАБЕЛЬ ПОЇХАВ З 15 ПАСАЖИРАМИ

НЮ ЙОРК, 13. вересня. — Звідси виїхав до Европи корабель Фінляндія, належачий до Американської Лінії, маючи на покладі всего 15 пасажирів. Корабель має приміщенне для 600 подорожних.

КУЛИДЖ ҐРАТУЛЮЄ ПИНШО

ҐАРИСБУРҐ, Па., 13. вересня. — Президент Кулидж вислав до пенсилвенійського ґубернатора телеґраму з ґратуляціями за доспішне полагодженне майнерського страйку.

Хоча телеґрама була вислана ще 7. вересня, Пиншо не оголошував її так довго, поки не дістав з Білого Дому упевнення, що президент Кулидж не противиться оголошенню. (Оголошенне кореспонденції адресатом без дозволу висилаючого вважається крадіжю.).

НАЙСКОРША ЛЮДСЬКА МАШИНА

НЮ ЙОРК, 13. вересня. — Американський поручник Г. Дж. Бравн переміг всі дотеперішні осяги в летництві, коли нині перелетів на своїй машині 244 милі на годину. Один раз, летючи з вітром, Брав гнав зі скоростю 255 миль на годину.

Є се найскорший лет, на який здобулася птиця або машина.

БАНК НЕ ХОЧЕ ТОРГУВАТИ МАРКАМИ

НЮ ЙОРК, 13. вересня. — Великий банк „Нешенел Сіті Бенк" оголосив, що не буде більше торгувати німецькими марками, бо через обниженне курсу до 100 міліонів марок на одного доляра не можливо обчисляти вартости пересилок.

Швайцарські банки теж постановили викреслити німецьку марку з продаваних ними грошей, як лиш німецька марка спала до одного міліона на кождий швайцарський су.

АМЕРИКАНСЬКА ЖЕРТВОЛЮБИВІСТЬ.

ВАШІНГТОН, 13. вересня. — На допомогу жертвам землетрусу в Японії зложено вже на руки Американського Червоного Хреста і чверть міліонів долярів.

Місто Ню Йорк зложило з того понад два міліони, або два рази більше, як хотів Червоний Хрест. Не зависимі від Червоного Хреста інституції Ню Йорку зібрали кромі сього ще других два міліони.

ОЩАДНОСТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ДІТИЙ.

Відділ банковий ощадностий Товариства Американських Банкерів оголосив вислід своїх обчислень над ощадностю американської шкільної дітвори. Виходить, що шкільна дітвора ощадила в шкільнім році 1922. на 1923. рік не менче лишеи півдесята міліона долярів. Сьогорічні ощадности були о півчверта міліона висші від ощадностий попередного року.

РОЗВЯЗУЄ ДВОЖЕНЬСТВО БЕЗ АРЕШТУ.

Рік тому назад арештовано в Каліфорнії Нютона Райта, богатого сина презбитеріянського проповідника з Денвера, в стейті Колорадо, закидала йому жінка, що він не удержує ні її ні їх 11-літнього сина. При слідстві показалося, що Райт живе з другою жінкою, котру взяв собі законно за жену, не розвівшися з прешою. Коли про се довідалася перша жінка, вона не лише що не хотіла пізвати свого мужа за двоженство, але й ще заявила свою охоту внести до суду позов о розвід, щоби в той спосіб уможливити мужови узаконнити своє друге подружа та свого сина з другою жінкою. Як доносять з Денвер, вона справді вже внесла такий позов в суді.

САМОВБИЙСТВО ЗЛОЧИНЦЯ.

В місті Маршелі, в стейті Тексасі, забився в реставрації молодий мущина невідомого імени. Самовбийство поповнив власне в хвилі, коли до нього підійшво шерифф,ф ффффф підійшов шериф, щоби його арештувати як людину, підозрілу за участь в рабунку банку в Мурінґспорт, Луизіяна, на 5,000 долярів.

З шерифом був касієр зрабованого банку, котрий зізнав, що власне самовбийник рабував гроші.

З ОБЄДНАННЯ

ПОСВІДКА.

Обєднанне одержало від Товариства Опіки над інвалідами зі Львова слідуюче письмо:

Підписаний Головний Виділ Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами складає отсим щиру подяку за обильну жертву в квоті $109.84, переслану нам через Земельний Банк Гіпотечний у Львові чеком і взагалі за щиру память про наших нещасних борців за волю тай ще нині на переднівку, коли всі засоби і ті невеликі вичерпані, коли жертвенність нашої суспільности щораз маліє.

Дякуючи щераз за благородну память, остаємо з братнім привітом.

Марія Білецька, за голову.

КРАЙ, ДЕ НЕ ПУСКАЮТЬ ЗОЛОТИХ ГРОШИЙ В ОБІГ.

Мексиканський уряд має поважні клопоти через свої золоті гроші. В декотрих стейтах мексиканської юнії, головно в стейтах Юкатані та Теґвантекек, всі золоті гроші сейчас пропадають з обігу, бо дівчата їх насиляють собі як намисто на шию. Навіть нйабіднійша індіянська дівчина має намисто, якого звисає 250 долярів золотою монетою.

ЗМЕНШЕННЯ ЧИСЛА БЕЗРОБІТНИХ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Згідно з статистикою чеського міністерства суспільної опіки в першій половині місяця липня 1923 р. було в цілій Чехословаччині взагалі 79.000 безробітних, що одержували підпомогу (55.600 чоловіків, 24.000 жінок і 69.000 членів хазяйств). З цього на Чехій припадало 50.300, на Моравію й Шлеськ 19.250, на Словаччину і Підкарпотську Україну 10.350 осіб. Число безробітних, що одержали підпомогу безпосередно від держави, в порівнанню з попереднім місяцем значно зменшилося.

ПЕТЕРБУРСЬКИЙ „ЗИМОВИЙ ДВОРЕЦЬ".

Бувший осідок царської семії, „Зимовий дворець" мається перетворити в музей. Для цієї цїли переробляють його тепер і всі сусідні будинки. Як скінчиться відреставрування буде „Зимовий дворець" (палата) доступний для публики, щоби переконалися, що не пропала ніяка історична памятка.

ПРИЗНАННЄ ДЛЯ ПРОФ. БОБЕРСЬКОГО.

У львівському „Ділі" з 25. м. м. читаємо:

До учениць та учеників професора Боберського і прихильників Його громадянської праці: Нашому Вчителеви, який для народу посвятив майно, спокій родинного життя, і приманчиву карієру — минає саме 50 літ життя. Му Його ученики і учениці кличемо: Хто має почуттє обовязку праці і жертви для народу, хто перенятий кличем Вчителя: „не словами а ділами", хто відноситься з признанием для нього, яко вчителя і Громадянина, хай іде нашим слідом і негайно зложить на фонд імени Івана Боберського 10 кор. в золоті (скількість польских марок по денному курсі). Зібраний фонд служити-ме на переведенне в життє ідеї Вчителя а саме: На закупно українського майдану у Львові і фахове образованне нового покоління січово-сокільських робітників. Віримо, що за нашим кличем поспішать не лиш Його ученики, але Члени УГА, і всі громадяни, які відносяться з признанием до Його праці. Львів в серпні, 1923. — о. д-р Іван Бучко, Степан Гайдучок, проф. Володимир Кузьмович (Львів), д-р Грацьь Лучаківський (Жовква), Дарія Навроцька (Львів), професор Теодор Поліха (Перемишль), д-р Іван Сохацький (Калуш), Марійка Терлецька (Борислав). Гроші слати на адресу: Сокіл-Батько, Львів, ул. Руська 20, Галичина.

АРТИСТКА ДАЛА Д'АНУНЦЄВИ ЗАУШНИКА.

Італійський письменник Д'Анунціо заскаржив драматичну артистку Іру Рубінштай перед суд, що нанесла йому публичної шкоди. Іда Рубінштай виступила у Д'Анунцієвих драмах. Недавно прийшло між ними до суперечки про мистецьку вартість її креацій. Д'Анунціо в голос недобре висловився про її талант взагалі. Обоє були в ресторані. Обиджена артистка відплатилася Д'Анунцієви замашистий заушкином.

БРАТТЯ СЛАВЯНЕ.

На особовий потяг Мінськ-Москва, що віз гурток чеських промисловців, які вибралися з експонатоми на виставу до Москви, напали російські бандити коло Смоленська. Подорожних ограбили до нитки. Всі експонати взяли собі на памятку від братів Славян.

В ЕСПАНІЇ ВИБУХЛА ВІЙСКОВА РЕВОЛЮЦІЯ

МАДРИД, столиця Еспанії, 13. вересня. — Нині вибухла військова революція в місті Барселоні, відки розширилась і до других міст Еспанії.

Революціонери заняли прилюдні будинки, зелізниці, телеграфи і телефони.

Революція вибухла яко протест проти війни Еспанії в Мароку (в Африці). Революціонери хотять повалити теперішне правительство, одначе ставляться льояльно до короля Алфонса XIII, кажучи, що міністерський кабінет нехтував волю короля.

Революцію приписують новому фашістському рухови в Еспанії.

НІМЦІ НЕ ВІРЯТЬ В УСПІХ ЗАХОДІВ ШТРЕЗЕМАНА

БЕРЛІН, 13. вересня. — Німецькі політики не вірять в успіх угодових заходів канцлера Штреземана. Вони кажуть, що не вірять, аби Франція приняла його угодовий плян, бо вона хоче довести до повної здачі Німеччини.

ІТАЛІЯ ГОДИТЬСЯ ПОКИНУТИ ОСТРОВ КОРФУ ДО ДВОХ НЕДІЛЬ

ПАРИЖ, 13. вересня. — Італія заявила раді амбасадорів, що годиться опорожнити грецький остров Корфу дня 27. с. м., без огляду на се, чи Греція до того часу увязнить убийників італійських членів аліянтської комісії і заплатить відшкодованнє.

АМЕРИКАНСЬКІ СЕНАТОРИ НА УКРАЇНІ

МОСКВА, 13. вересня. — Американська конгресова комісія, яку вислав видавець Герст, обїхала вже Росію і приїхала на Україну. Вона була в Києві і в Харкові.

До Харкова приїхала комісія ще минулого тижня. Часть її їздила оглянути сусідні села, а друга частина приглядалась місцевим відносинам в Харкові. Вони цікавились торговлею, просвітою, судівництвом та адміністрацією. Вони кажуть, що Харків розвивається і бизнес відбудовується. В Харкові відбули теж конференцію з українським премієром М. Чубарем.

Сенатор Кінґ був на відправі в синагозі на жидівський новий рік.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ ПОЗИЧИТИ ГРОШІ НА СВОЇ НОВІ ГРОШІ

ПАРИЖ, 13. вересня. — Польський міністер торговлі і промислу В. Кухарський приїхав сюди учера, а нині виїхав до Лондону, де він хоче робити заходи у англійських фінансістів, щоби позичити Польщі $100,000,000.

З Варшави доносять, що польський уряд хоче затягнути сю позичку на основанне польського державного банку. До тої позички польське правительство додало би своїх $25,000,000 і видало би нові гроші із золотою підставою. Тимчасом поволи усувало би з обігу теперішні марки. Замісць проценту від позички польський уряд обіцює дивіденду нового банку.

ЧІЧЕРІН НАКАЗУЄ БОЛГАРІЇ

РИҐА, столиця Латвії, 13. вересня. — Московський большевицький уряд повідомляє, що його комісар закордонних справ Григорій Чічерін вислав до болгарського правительства ноту, в якій домагається, щоби прогнало з Болгарії російський „білоґвардійський штаб", позамикало російські військові школи і заборонило формованне російських військових орґанізацій.

АРЕШТОВАННЄ КОМУНІСТІВ В БОЛГАРІЇ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 13. вересня. — Болгарське правительство позамикало тутешні комуністичні клюби і поарештувало комуністів. Се зроблено наслідком відомостий, що вони приготовляли оружне повстанне.

НАЙВИСШИЙ ЛЕТУН

ПАРИЖ, 13. вересня. — Французький летун Саді Лекуант у свому леті дня 2. с. м. досягнув висоти 35,178 стіп. Тому він тепер держить світовий осяг. Перед ним сей осяг мав Американець, лайтнант Мекреді, котрий підлетів був на 34,509 стіп.

БОЛЬШЕВИЧКА, ЩО СУДИЛА ЛЮДИЙ, ТЕПЕР ВИПУСКАЄ З ТЮРЕМ

МОСКВА, 13. вересня. — Большевичка Анна Ґлюцман, котра недавно засуджувала богато людий на смерть, тепер дістала новий джаб. Вона оглядає тюрми, які є переповнені і увільнює з них засуджених, на яких не найдено великої вини. Досі вона увільнила 500 вязнів.

ЯПОНЦІ ХОТЯТЬ ПЕРЕБУДУВАТИ СТОЛИЦЮ ТОКІО

ТОКІО, 13. вересня. — Японські висші кляси домагаються перенесення столиці Японії в інше, безпечнійше місце, але правительство на се не хоче згодитись.

Японське правительство разом з посадником міста Токіо приготовляє перебудову столиці по новітнім зразкам.

В Токійському заливі має повстати велика пристань. Улиці міста мають бути розширені і серед міста має бути великий парк для забав і прогульок.

З прилюдних датків зібрано досі в Японії на ратункову акцію 14,000 ен ($7,000).

Досі спалено 60,000 жертв землетрусу.

АМЕРИКАНЦІ ПЕЧУТЬ ХЛІБ ДЛЯ ГОЛОДНИХ ЯПОНЦІВ

ТОКІО, 12. вересня. — Американські моряки, котрі тут висіли, побудували пекарню і робітню для направи самоходів в амбасаді.

Вони печуть хліб для голодних Японців і направляють понищені у катастрофі автомобілі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тнл. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КУДИ ДІВАЮТЬСЯ ЗБИРАНІ БОЛЬШЕВИКАМИ ФОНДИ?

Майнерська юнія „Де Юнайтид Майн Воркерс оф Америка" виступила з публичною заявою, в котрій закидає большевицьким аґітаторам в Злучених Державах, що вони збирають серед американських робітників гроші на ріжні допомоги та запомоги, а обертають їх на піддержаннє власної пропаґанди.

Звичайними буцімто цілями таких збірок являються такі справи, як оборона політичних вязнів, допомога голодуючим страйкарам, ратунок голодуючим майнерам, запомога для жертв переслідувань, і тим подібні. Ціле збираннє жертв прибрало величезні розміри та перевелося в справдішну систему, яка дає большевицьким жебракам поважні фонди в руки.

Фондів, як каже майнерська юнія, не вживається на цілі, на які вони зібрані, а на цілі, звязані з ширеннєм большевицької пропаґанди: за них видають большевицькі ґазети та книжки, платиться наймлених большевицьких письмаків, годується большевицьких аґітаторів, і т. п.

Відомо, таке поважне тіло як майнерська юнія, не важилобся піднести таких закидів без доказів їх правдивости. Зрештою, вони підтверджують се, що вже давно підняв був Ейб Каган, редактор нюйорської жидівської соціялістичної ґазети „Форвертса".

Розкрадання большевицькими аґентами гроший, зібраних на всякі допомоги, важне тому, бо воно показує, що большевицька влада в Москві збанкротувала фінансово, коли вона вже не може удержати власних щенюків та пустила їх добувати собі хліба такими кримінальними способами.

ПОРІВНАННЄ.

Минувшого понеділка, себто 10. вересня, случилося затьміння сонця, для вчених дуже важна подія, бо вона дає їм можність переконуватися про правдивість ріжних наукових теорій. Через се вчені до нього приготовлялися заздалегідь, а ріжні університети та колеґії повисилали спеціяльні експедиції в ті части Америки, де затьміння показувалося як повне затьміннє.

Відомо, декотрі університети не мають великих фондів і не можуть із легким серцем ризикувати більшої суми, потрібної на таку „виправу по затьміння". Якби так виправа не вдалася, якби приміром хмари залягли виднокруг в саме затьміннє, або фотоґрафії для якоїсь причини не вийшли так, як треба для наукових дослідів, то з сього вийшлаби для школи поважна маеткова втрата.

Як запобігти такій втраті? Отсе було питаннє, яке стануло перед зарядами небогатих університетів. Відповідь найшлася. Ратунок був, а його імя асекурація, обезпеченнє.

Університети поробили умови з асекураційними підприемствами, що на случай, якби виправа на затьміннє не вдалася, то асекураційне підприемство мае заплатити університетови відшкодованнє. Університет, очевидно, платить підприемству премію за обезпеченнє, премію, яка відомо мусить стояти в розмірах до висоти відповідальности. Асекурація обовязувала лишень на дві мінути та 59 секунд, через котрі мало тревати повне затьміння сонця, і за сі три несповна мінути один університет заплатив асекурації 150 долярів, а другий 500 долярів. Зате вони дістали право жадати від асекураційних підприемств відшкодовання на случай невдачі виправи, перший суми 1,500 долярів, другий суми 10,000 долярів.

Як доносять, один університет уже дістав своїх півтора тисяча відшкодовання за невдачу своеї виправи, бо погода для неї не дописала, а виплата відшкодовання другому буде залежати від того, як удачними покажуться фотоґрафії, зняті при затьмінню.

Що се все, однак, може обходити нас, членів запомогової орґанізації? При чому тут ми, які хліба не їмо ні зі затьміння, ні з хмар в затьміннє, ні з фотоґрафій? Здавалобся, ніякої практичної життевої науки в сьому нема.

А всеж таки вона є. Чи не цікаво, що люди хочуть запобігти втраті для небогатої шкільної інституції через погоду? Чи не заслугує на уваґу факт, що люди платять за три мінути пів тисячі долярів обезпечення?

Все те дуже замітні факти не так самі по собі, як більше, коли поступованнє сих шкіл зрівняти з поступованнєм тих українських іміґрантів, які не приступають до сильної української запомогової орґанізації. Там зарядчики школи обезпечують свою школу, тут батьки та матери не обезпечують своїх родин. Там обезпечують перед шкодою з появи хмар, а тут не вважають за відповідне обезпечити родину на случай своеї смерти. Там вважають за відповідне обезпечитися на три мінути, а тут не хочуть обезпечитися на нещасте смерти, яке ґрозить все життє. Там за три мінути платять 500 долярів, тут людий відстрашує від обезпечення місячна вкладка на пару долярів.

Порадноб було, якби свідомі члени Українського Народного Союза показали отсей факт тим, що не добачують ще ваги й потреби запомогової орґанізації, бо сей факт є зеркалом, в якім може побачити себе кождий, що відноситься недбало або байдужно до обезпечення власної родини на случай якого нещастя.

РОСІЯ ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ.

Один німецякий промисловець, що мав торговельні зносини з Росією іще перед всесвітною війною — вернув недавно з сего краю і оголосив дуже інтересний звіт зі зі спостережень, які там поробив. Ми подаем тут деякі цікавійші частини з його статті.

У всіх кругах російського народу — з виїмком очивидно чисто комуністичних, що представляють зникаючу меншість — ненавидять шалено советське правительство та не лишають на нім сухої нитки. Однак помимо тої загальної ворожнечі ніхто не важиться підняти проти совітьскої влади ні найменшої акції. Людність заховуесь вповні пассивно і думає лиш про се, як би то заробити на кавалок хліба.

В еміґрантських кругах російських є поширена думка, що Троцького в Росії люблять. Я передсвідчився що справа стоїть цілком инакше. Його не люблять вже хочби тому, що він є Жидом, хоть загально признають, що він вніс до большевицької армії порядок та дісципліну.

Навіть цілком антісемітські круґи підносять орґанізаційний талант Троцького, хоть рівночасно представляють його яко надзвичайно зарозумілого, низко думаючого жида; котрого пиха немає границь.

Зато імя Леніна є загально популярне, так, що навіть буржуазія відноситься до нього з певною прихильностю. Між простим народом є поширена поголоска, що Леніна піддано штайнахівському, відмолоджуючому поступованню, так, що він незадовго в повній мужеській силі розпічне свою давну політичну діяльність. — Однак в кругах добре поінформованих сказано мені, що Ленін є раз на все полагоджений, та що що розмягченнє мозґу робить як передше, так і тепер, у нього застрашаючі поступи. Його дуже пильно сторожать, однак щодо инших, навіть дуже зненавиджених комісарів, то я бачив їх на улици ходячих без всякої сторожі, або таксамо ідучих автами. Коли би я сам захотів був виконати замах на якого комісаря, то міг я не дуже легко зробити.

Прямо зворушаючо ділає на чоловіка повне незнаннє російської людини. про відносини в западній Европі а передовсім в Німеччині. —

Тих шість років повного закнебльовання преси а виключного панования большевицьких часописей довершили страшного спустошення в людських головах. Про фактичний стан річей в Німеччині, Франції, Англії і т. д. в Росії назнають взагалі нічого. — З дня на день читають люди глупі комуністичні вигадки, а хоч, як вони бороняться перед їх впливом, то всежтаки дещо лишаеся. Абсольвенти одної німецької школи в Росії ставляли до мене такі глупі питання, що я мусів аж сміятися з сего, хоч мені було їх жаль. — Вони заявили мені вкінци, що вони є цілком відірвані від западної Европи, і що безперестанно брехлива пропаґанда большевицька збила їх цілком з пантелику. Я відніс у Росії таке враження, що хоч і як рос. еміґранти є зле поінформовані про відносини в Росії, то маса російської людности ще инче знає про дійсні відносини у западній Европі.

Власне підчас мого побуту в Росії дуже заострився англійсько-большевицький конфлікт, і я був свідком многих противанглійських маніфестацій. Я говорив також з многими їх учасниками, всі вони згідно заявили мені, що їх прямо змушено брати участь у сих демонстраціях. На днину перед їх устроеннєм повідомлено робітників та службовців при ріжних советських установах, що участь в демонстраціях є „бажана". —

Рівночасно сповістили начальники сих установ, що незадовго будуть нові видалювання службовців, що працюють у них, що адже зрозумілим буде, коли і т. д., і т. д. —

Сей делікатно даний знак, що як що до чого, то треба числитись із видаленнем зі служби — поділав.

Люди, що несли плякати з надписами „Долів Керзон!" і таке инше, заявили мені потім, що вони волілиби в Англії замітати вулиці, ніж у нім проклятім краю довше проживати, та висказували надію, що прецінь вже раз колись Анґлія забересь енерґічно до тих советів.

Цілий той проти-анґлійський настрій людности, про котрий писала советська преса був лише одним великим блофом. Ті самі люди, що власне спалили куклу представляючу Керзона, заявили мені з лицями викривленими від встеклости і обурення, що се булоби велике благо, колиби Аанґлійці проґнали советський уряд.

Навіть убійство Воровського не зворушило російських народних мас ані трохи, і я можу навіть сказати, що й велика часть комуністів дуже мало що собі з сего робила.

Але помимо великого огірчення людности всеж таки ніхто би не зважився виступити проти советського правительства.

Порівнуючи відносини з р. 1918 коли-то я був виїхав з Росії, — з теперішними то вони безумовно покращали. Масові ревізії і арештовання в кругах буржоазійних устанули, однак і тепер мусять соціялісти богато терпіти і зносити від комуністів.

Насупротив твердженню еміґрантів про переповненнє рос. церков та про велику релігійність мас — мушу зазначити, що взагалі церкви, в котрих я був — заставав я цілком порожними. Виїмком було лиш тих пару церков, де проповідав патріярх Тихон. Тоті церкви були й справді переповнені, а коли Тихон виходив з церкви — народ засипував його цвітами. Перед його мешканнєм в Москві бачив я рівнож великі збіговища.

В Петербурзі легше дістати кватиру на помешканнє, як в Москві, бо тут тяжко дістати помешканнє хочби лиш на одну ніч, а ціни при тім суть прямо нечувані. — Петербург робить в порінанню до Москви враженнє далеко більше запущеного міста. — Я сам бачив як таки переді мною завалилася одна камениця. — Таке не робить вже однак на Петербурців ніякого враження. Вісти подавані комуністичними часописями, що в Росії є велика діяльність будівляна — є видумані. Нігде нічого нового не будують і хиба лиш виконують найпотрібнійші поправки. Вулиці в Петербурзі находяться безумовно в красшім стані як перед двома роками, однак бувають і такі вулиці, що фякерська фіра може лише крок за кроком їхати, і ти лиш попри третуар, бо позістала частини дороги є прямо цілком неможлива. —

Мене цікавило було довідатись як думає рос. народ про **віднову монархії.** — Відповіди, які я дістав з ріжних верств суспільних були прямо забавляючі. Бувші царські офіцири, котрих консервативні переконання я знав віддавна — заявили мені ось що:

„Ми взагалі не розуміємо, як можна нам ставити такі питання. — Ніхто з нас не думає навіть про поворот монархії. Ми бажаем собі лише щоби настали упорядковані відносини, спокій та можливість праці!"

Подібні відповіди діставав я також з кругів селянських та міської буржуазії. Усі люди, котрих я випитував казали мені що відновленнє монархії не лиш не є мислиме, але що воно й не булоби пожаданим. А такі відповіди давали мені люди, котрі рівночасно проклинали на чім світ стоїть советський уряд. З того всього приходжу до переконання, що инакше звучачі твердження що походять з монархистичних еміґранських кругів — є цілком непрвадиві. Монархію можби російському народови лише накинути силою із вні, але дуже тяжко припустити, щоби вона могла повстати внаслідок якихсь сил з внутр. Рівночасно я мушу однак піднести, що з нещасною долею царя і його родини Росіяне дуже співчувають, а большевиків за сей морд дуже осуджують.

Я оглядав також усякі фабрики а мої враження, які я при тім відніс — були дуже безнадійні. Промисл російський є фактично знищений, а в краю нема покупців.

Кошта продукції ростуть з кождим днем в гору; робітників масами відпускають з роботи та дають їм лише платню за три неділі. Під сим оглядом нігде не поступають собі з робітниками так безоглядно як в комуністичній Росії. Безробіття росте з дня на день, а сила купча людности є цілком знищена.

Я відніс з Росії враження, що „Неп" (нова екон. політика) мусить бути іще більше розширена і що ми будем в найблизшій будучности свідками іще більшого повороту в напрямі „назад до капіталізму".

Подав Кл. Обух.

ДВІ НАДІЇ

З крутої скелі я дивився,
Як море нижче лютувало,
Як вихор пінявий в каміння бився,
Як все кругом кипіло, рвало.
Могутній велетень сказився
І береги спокійні кинув,
В просторі хвилями укрився
Та в безодню кудись полинув.
Он корабель із вітром беться,
В затоку тиху щоб зайти,
То весь водою в мент заллеться,
То видно на горі винти.
Що жде його в кипучім морі?...
Чи хвилями прикрие на весь час,
Чи Боч поможе в людськім горі. —
Молю і я Його, щоб спас.

Згадав я Рідний Корабель, —
Вкраїну, нашую Відчину,
Покрів українських осель, —
Та й думками туди полинув...
Народ, чи буде щастем повен,
Чи прорубаем і ми вікно,
Чи вирине Вкраїнський Човен,
Чи знов потопиться на дно.

Туреччина, 1921 р.

Г. Прохорович.

ПЕТРОГРАД ПРОПАДАЄ.

Петроградський ґуберніський екзекутивний комітет випрацював меморіял, у котрім жаліеться що Петроград пропадає. Каналізація є така лиха, що наслідком цього вже понищились фундаменти богато домів. 22. червня завалився великий будинок на Екатерінськім проспекті. Дім цей щойно недавно зовсім відновило було державне міське водопроводне підприемство. Два дні опісля завалився дім ч. 4 при Торговій вулиці. Будинки фабрик, котрі тепер не працюють, такі знищені, що пропадають від непогоди. Стан доріг і мостів просто грізний. Із 15.702 вуличних ліхтарень може світитися лише 2.580.

ПОДЯКА

Отсим складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за запомогу по своїм сині Івани Гадиняк в сумі 200 долярів. Дякую також Вп. Урядникам відділу 342 за те, що занималися моею справою. Всі Українці повинні належати до У. Н. Союза, а їх діти до У. М. Союза. — **Василь Гадиняк,** Картерет, Н. Дж.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. . Бр. св. Йосафата, від. 217 повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о годині 7.30 вечером в четвер, 20. вересня в церковній гали під ч. 303 Гудзон Евню. На порядку нарад піврічне справозданне. Проситься всіх членів явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — М. Біншевський, предс.; І. Пастущин, секр.

НА ПОМІЧ НАШОМУ СТУДЕНСТВУ В НІМЕЧЧИНІ

Управа Спілки Студентів Українців в Німеччині кличе всіх, кому доля соток нашого студентсва в Німеччині лежить на серці, до негайної помочі.

Господарська і фінансова криза Німеччини загрожує цілковитою катастрофою. Перед небезпекою катастофи стоїть і наше студенство, яке від 1921 р. в здобуванню засобів на прожиття студії полишено головно на власні сили та пожертви громадян та орґанізацію в Америці.

Дядуючи допомозі добродіїв — опікунів Товариства Української Молодіжи в Ню Йорку і Українського Червоного Хреста в Канаді шкільному році около 10 студентів мало більш меньш сталу допомогу і стількиж одержували неперіодичну допомогу. Подавляюча більшість не мала ніякої допомоги. Студенти мусіли харчуватись далеко гірше, а це не пройшло безслідно. Донині троє захоріло на сухоти, і семеро на грудні недуги.

З кінцем літнього семестра всі без огляду на стан здоровля відправились на працю. Білш усього працює на відбудові в північній Франції, на копальнях і фабриках в Люксмебурґу, на полевих роботах у Шлеску. Всі сподіваються якось прохарчуватись в літні місяці, та заробити дещо на зимовий семеср, але виглядів немає. Одночасно з катастрофою німецької валюти росте дорожня.

Перед Управою Спілки Студентів Українців у Німеччині стоїть велике завданне протягом ферій віднайти засоби для зорґанізовання тих необхідних закладів, без яких лише одиниці зможуть стати до дальших студій.

В першу чергу намічено відкрити харчівню. Це потрібно не тільки для ратовання хорих, але і для забезпечення від хоріб здорових. Власними силами студентства відкрити харчівню не вдасться. Студентство може дати все, до чого потрібна праця. Великі трудности, покищо зовсім непоборимі се винаем мешкання та придбаннє потрібної посуди. На се потрібні засоби.

Рівночасно робляться заходи до відкриття „КАСИ ВЗАІМОПОМОЧИ" для збереження заробітку від обезціненння, та видавання короткотермінових позичок.

Та на те Управа Спілки безсильна, без допомоги ширшого кураїнського загалу в Америці. Лиш при їх допомозі можна буде осягнути успіхи в започаткованій роботі й уможливити нашим студентам продовжати науку в зимовому семестрі.

Допоможіть нашим студент амв Німеччині!

Допоможіть відкрити харчівню і Касу Взаімопомочі!

Не забувайте хорих студентів!

Управа Спілки Студентів Українців в Німеччині.

А. Ластовецький, голова, **К Гинилевич, секр., П. Кожевників, ек. реф.**

Українськи Громади! —

Подаемо до відома поклик Студентської Громади в Німеччині тому, бо вони своєю працею здобули собі призданне не тільки у нас в Америці, але і серед всего нашого студентства в краю.

Вони знані як невтомні робітники і борці, котрі нехилять чола в найбільшій нужді. Вони і тепер не просять о допомогу, а лиш о підержку їх інституцій, які мають дати їм удержанне. Тому не відмовляймо їм, а прийдімо з помочю!

Передаючи українській суспільности сей поклик, звертаемось ще з одним проценнем:

Складайте датки на ЗАГАЛЬНИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ФОНД!

Обеднанне і товариство української Молодіжи в Ню Йорку стоять у звязку з усіми студентськими орґанізаціями і за обопільним порозуміннем посилають жертви туди, де цего найбільше треба.

Коли справа допомоги не буде сцнетралізована; коли не бугромади, які мають в Америці де взаімного порозуміння, то знакомих, одержать 4 рази, а інші, які живуть в нужді, не одержать нічого.

Дайми одноразову поміч Харчівні і Взаімопомочі в Німеччині, та не забуваймо на ЗАГАЛЬНИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ФОНД.

Обеднанне Українських Орґанізацій в Америці.

ДЕ ПІШЛИ ЗІБРАНІ БОЛЬШЕВИКАМИ ГРОШІ НА ШКОЛУ Й ІНВАЛІДІВ?

„Громадський Голос" пише:

Колиби на руки „Громадського Голосу" прийшло було 150 долярів на „Рідну Школу" і "Фонд Інвалідів", а редакція „Гром. Голосу" булаби видала собі за це новий журнал, то це булаби крадіж. Земля і Воля" каже, що вона мала право ці гроші взяти для себе на нове видавництво, бо сама осудила, що в обох інституціях провід мають котр-революціонери. Ми не можемо сказати, щоби в „Землі й Волі" не було революціонерів, бо не хочемо їх обожати. Що революційного діла досі не було — це. знаєте, ну, щоби вам сказати — не виплачувалося. Але тепер, анонсик „Складайте на "Фонд Інвалідів" вгатиться в „Землю й Волю", — американці сипнуть долярами, перешлють через „Землю й Волю" і революційне діло готове. В Управі Українського Педаґогічного Товариства мають провід контрреволюціонери! Ми не знаємо цього, бо радикала в Управі немає ні одного. Але є в Управі п. Антін Чернецький, член редакції „Землі й Волі" і член Управи УСДП і інші члени укр. соц.-дем. партії. Чи вони теж контрреволюціонери? Виходить, так!!

„Фонд Інвалідів" підпомагає — пише „Зі і В." — контрреволюцію. Між іншими від „Фонду Інвалідів" дістав підмогу на протезу в сумі 30 долярів також оден член теперішньої управи УСДП.

Нікяий викрут „Землі й Волі" тут не поможе. За гроші прислані на рідну школу треба було заложити курс для робітничих дітей, які тої школи більше потребують, як журналу „Ноної Культури"! Це ясне. Гроші призначені на інвалідів Революціонерів треба було їм віддати, але не брати собі. Це також ясне. Нема їх тут на Західних Землях, го є ще деінде і там треба було віддати.

Щоби від свойого поганого діла відвернути увагу, „Земля й Воля" хапається як за бритву за найзвичайніщу брехню. „Землі й Волі" стало не в лад, що наще селянство більше горнеться під стяг революційного соціялізму, як під стяг соціял-демократичної дитетури пролетаріяту, яка так дається в знаки селянству на Вел. Україні. І ось вона стала постійно кидати на нас клевети, а в останній статті допускає, що „Гром. Голос" видається за чеські гроші!! Це підлість зі сторони „Землі й Волі", але знов революційне діло. Запевняем „Землю й Волю" ось в чім. Управа УРП. не потребує оплачувати своїх членів за приналежність до партії і тому не потребує чеських корон. Навпаки! Вона вже другий раз до року наложила високий податок на своїх членів на пресовий і орґанізаційний фонд, який в місяци липні виносив для декотрих товаришів по І і пів міліона мп. а для богатьох селян по 250,000 мп. Тим держиться „Гром. Голос" і в тім його сила.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

ДОПИСІ

ТОЛІДО, О.

Біда не по лісі ходить.

Нема такого дня, щоби не трапилися тисячі нещасних припадків в Злучених Державах. Небеспеченство висить над чоловіком при роботі, на вулиці, в зелізниці, дома — всюди. Колиб знати за всі припадки, то певне можнаби заповнити цілу „Свободу" щодня самими тільки тими нещастями, які сподіялися з Українцями. Але тільки дещо передістається до публичного відома, позаяк богато наших людий прямо ховаються від своїх краянів. Є чимало й таких, які позалізали поміж Москалів, є й частина хрунів, що лижуться з Ляхами. А є й такий гурток, що поприставали до всіляких сект і не роблять нічого, а тільки „спасають" свою власну душу. „Хай увесь мій нарід а хочби й цілий світ чорт побере, аби тільки моя одна душенька перeдісталася крізь ворота раю". Ці „побожні" себелюби то вже такі гидкі душею, що противно навіть глянути на них. Здається все тобі, що вони тільки й це роблять, що значать кождого з нас як призначеного у той горячий казан, де сірка перемішана зі смолою.

Що їх обходить, що міліони гинуть з голоду? — аби душу спасти! Але в самих черевця гладонькі і їстоньки є, коли тільки забагнеться. Що це значить, що міліони їх власних людий карається в лютій неволи? — Аби душа чиста! — як казав той циган. Вониж в Америці, їх до тюрми не саджають!

І чи гадають справді ці людоньковє, що їх гидке себелюбство подобаюсь Христу? Тому Христу, що казав, що віра без діла мертва, що наказав покласти свою душу за добро братів?!

Мені, простому робітникови, чорноробови здається так, що хто відчахнувся від свого народу в біді, той і християнином перестав бути.

Проте не дивуйтеся добрі люди, що хоча в Толідо Українців немалий гурт, то в У. Н. С. не стоїть й десята часть. Та може хоч оттой припадок, який трапився у нас, навчить неодного байдужного.

Оден Українець тутейший виїхав був „моторсайклем" разом з жінкою і дітьми на прогульку. Трапилося так, що коли їхав досить скоро за другою машиною, не завважав, що напроти нього їде третя машина. Нещасте случилося на самім мості. Передня машина нагло задержалася, а на мості не було куди виминути її, бо напроти вже надїхала третя машина. Наш чоловік не мав иншого способу, тільки так, як був в розгоні, ударити в машину перед собою. На щастє мав ще тільки притомности, що скрутив і через те не позабивав жінки і дітий, але сам потоpощив свою ліву ногу на тріски.

Лікарі відтяли по кістки його стопу і він остав тепер калікою на ціле життя. Але до У. Н. С. він не хотів приступити! Чи не придалобся тепер належати до нашої органiзації?!

Не подаю тут його імени, щоби не робити прикрости йому і його родині, але наші Українці тут знають про цей припадок. Нехайжеж оце буде пересторогою для тих, що ще не є членами У. Н. С., щоби чим скорше повписувалися.

Крім забеспеки себе й своїх ми сповнюємо ще й нашу народню повинність, коли вступаємо в ряди свідомої, патріотичної, всеукраїнської органiзації, яка лучить усіх наших емігрантів для доброї роботи для України!

Й. Р. член У. Н. С.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

о. Виктор Соколовський, парох ювілят в Молотові коло Ходорова, помер 16. м. м. в 77 р. життя а 51 р. священства. Покійний оснував і відновив в своїй парохії Молотів-Демидів читальню „Просвіти", якої був головою; був головою місцевої кооперативи, членом-оснувателем „Народного Дому" в Ходорові і членом прочих українських товариств, тай пильним збирачем складок на всякі народні цілі. Мимо пізного віку дуже живо і щиро інтересувався до послідної хвилі народною справою і ніколи не упадав на дусі а в часі визвольної війни потерпів великі жертви в нашій визвольній боротьбі, утративши в 1919 р. на Великій Україні сина, зятя і внука (старшину У. Г. А.), а дві замужні дочки померли тоді одного дня від плямистого тифа, якого набавились у селі, несучи поміч хорим. Покійний удержував до послідної хвилі кільканайцятеро внуків-сирів, які остали по тих жертвах нашої визвольної боротьби. — В. Й. П.!

Володислав Еміль Ліскевич, артист маляр, помер у Коломиї 10. серпня в 43. р. життя. Вийшовши з убогої родини, скінчив тільки краєву гончарську школу в Коломиї. Скінчивши цю школу, він попадає в краківську академію мистецтва, де в 1903 р. кінчить науку з відзначаючою нотою у проф. Унежиского й бронзовою та срібною медалею за конкурсові праці. З Кракова переходить на загальний відділ держ. школи мистецького промислу у Відні, де студіює акт, науку форм, орнаментику, стиль, моделювання й кераміку, осягнувши около 600 К. річної державної допомоги. 1913 р. кінчить тут трирічну науку у проф. Штренада, Кеннера, Кумера, Ґізека, Лянніша, Каетана, Фідлера, Шімара, Ґінцеля, Геллера, Лефлера та Повольного. Часи голоду й холоду для нього кінчаться й він вертає в Галичину, придбавши собі в польсько-німецькочеському середовищі глибоке національне освідомлення та европейську освіту. 1914 р. перебув Ліскевич на посаді асистента рисунків при реальній школі в Ярославі. Підчас світової війни вступив до УСС. і перебув із ними на фронті неодин гіркий місяць. Тут в окопах і набавився страшної недуги — туберкульози крови. В 1918. р. мав обняти посаду вчителя в українській ґімназії жін. лiцеї та жін. реальн. ґімн. в Перемишлі та події падолиста захопили його на Покутті, де весь час української влади вчив рисунків у коломийській промисловій школі. Упадок української державности прибив його слабі сили. Посади від Поляків не приняв, віри в свої сили не тратив, але не міг уже творити, догоряючи з дня на днину, як свічка. Часи голодної науки й війна не минули безслідно.

Покійник був людиною незвичайно чистого характеру здібною до саможертви. В кожний час національної потреби давав як стій свою жертву та й немалу і все безіменну. Любив над все своє рідне, особливо гуцульське мистецтво, маючи деякі звязки з чужиною інформував як слід чужинців про здобутки нашої мистецької праці. Мистецький його доробок розійшовся по людях і в дома лишилося небогато.

Похоронено його, як тиху й праведну людину при участи малої горстки найблизших знайомих в неділю 12-го серпня. Ця мистецька душа, що кохала тільки красу й правду, від колиски до домовини перейшла свій шлях незамітно для сторонньої юрби. — В. Й. П.!

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанне веде до просвіти, а просвіта — се сила.

Пишіть по цінник книжок до „СВОБОДА", 83 Grand Street Jersey City, N. J.

ЧОРНІ ДІЯМАНТИ

РОМАН В ПЯТИ ТОМАХ

МАВРА ЙОКАЯ.

(Переклад з мадярського)

ПЕРШИЙ ТОМ.

ТРЕТИЙ ТОМ.

(59)

Остання проба.

Князь Теобальд одержав лист своєї єдиної внучки, який кінчився словом: „прощай!" якраз ранком дня свого народження.

Цей день був завжде святом для нього; починаючи від наймолодших літ Анґелі до останнього року діставав князь Теобальд поцілунок від неї в день свого народження.

Сьогодняшній поцілунок був гіркий. Між своїми кляйнодами хоронив князь Теобальд альбум з гарно позолоченою окладинкою, з подарунками одержаними в день його народження. Тут є суха китиця квітів, яку йому принесла колись Анґеля малою дитиною — мило нашкрябана для нього на бристольськім папері її перша вправа в писанню — і гаптовання перлинами та золотом, зроблене власними руками Анґелі в останнім році. Все це були спомини днів народження князя Теобальда.

До них прилучається тепер останній лист з словами: „прощай!"

Настрій князя був вразливий і подражнений.

Але колиб він хотів навіть посуджувати з зимною кровю, то і тоді він мусів би сказати собі, що він має слушність відносно своєї внучки.

Контеса Анґеля мала обовязки до себе і свого князівського дому, згідно яким вона повинна була робити те, чого від неї жадали. Колиб їй серце стояло поперек дороги до цього, тоді може її можна булоб не осуджувати; алеж Анґеля не любить нікого. Чомуж вона робить ріжницю міх тими, яких вона не любить.

Князь Теобальд пійшов схвильований на останню пробу Евеліни.

Огірчення схвилювало також його кров.

На „прощай!" він може також щось відповісти.

Коли він прибув до мешкання Евеліни, камердінер впровадив його як знайомого до сальону, в якім відбувались звичайно досі ніби артистичні проби феї.

Князь був самий в сальоні. Блідорожеві фiранки були спущені і в кутках сальону стояли екзотичні рослини. Пахощі живих квітів наповняли повітря.

В однім кутку воркувала пара голубів і в однім з кущів квітів співав соловейко свою жалісну, тріюмфуючу пісню. Ціла просторінь була подібна до осідку ельфів в глибині лісу.

Не бачучи нікого, князь сів на канапу і почав перегортати альбум, який лежав на столі. Це була збірка представлень Евеліни. Він переглянув її цілу, дивлячись на кождий образ, і при виді цих зваблививих постатей, він бачив в дусі також полишений дома альбум з рисунками і гаптованнями Анґелі.

Аж при останнім образі вернулась до нього увага. Якаж зваблива, яка таємнича при всій своїй ідеалізації ця овинута кропивяною матерією постать.

Соловейко співав, голуби воркували, пахощі помаранчевого цвіту були такі туманячі. В якій постаті зявиться ця жінка нарешті?

І тут йому здалося, ніби він чує здалека пісню, яку він давно чув і давно забув і яка його тепер чарівно діткнула.

Це була таж сама народня мельодія, яку співала колись нянька, колисаючи його внучку. Якась славянська народня пісня з невідомим текстом.

По декількох мінутах пісня замовкла.

І незабаром по цім відчинились двері тоалетової кімнати Евеліни. Вона прийшла. Як прийшла вона? В якім зваблививім костюмі? З котрим з чарівних поясів Цітери?

Вона мала на собі просту кретонову сукню з біло-чорними клітинами; її солосся було гладко зачесано і заплетено в косу. Навколо шиї лежав білий, вузький, гаптований ковнір.

І лагідно, довірливо, скромно наблизилась вона до князя Теобальда і дійшовши до нього подала йому маленький листивник, на якім на білім атлясі чорними креповими нитками була тонко вишита дитяча постать навколішках перед могилою.

Тоді вона підняла до нього свої, орошені слізами очи і пролебеділа ледве чутним тремтячим голосом: „мій пане! візьміть цю памятку від мене в сьогодняшній день вашого народження. Най небо дасть вам довге життя."

В цій сцені було так багато правди чи удавання межуючого з ілюзією, що князь Теобальд забувшись скрикнув замість „мадам" — „моя дитино!"

Молода дама кинулась при цім слові хлипаючи на груди князю Теобальду і благала заливаючись сльозами: „О пане! не беріть цього слова назад! Нема жадного сотворіння в більшій роспачи ніж я!"

Князь Теобальд поклав руку на голову хлопаючої дівчини і поцілував її в чоло.

„Отже будьте моєю донькою. Подивіться на мене Евеліно, усміхніться до мене. Ви ще дитина, отже будьте для мене дитиною. Я буду вашим батьком, ні вашим дідом. Батьки інколи не люблять своїх дітей, але діди завжде люблять своїх внуків. Ви будете моєю маленькою внучкою. Ви будете весело балакати, коли я серіозний, ви будете мені читати, коли я не можу спати, ви будете питати, як мені ведеться, коли я хорий. Ви будете приймати мої подарунки, тримати ваш дім відкритим для мене, садити мене при вашім столі. Ви будете слухати мене, коли я буду скаржитися на щось і говорити мені, коли вас буде щось гнітити. За мої злі настрої ви не будете платити тим-же самим і будете шукати моєї ласки. Я буду з вами поводитися також само. Ви будете панею всіх тих, паном яких є я. Ви будете блищати там, де я буду тішитися вашим блиском. І ви будете мене у всім слухатися."

Евеліна відповіла на це все нiмим поцілунком в руку.

„Подобається вам те, що я сказав? Тішить вас це?" запитав князь.

На це Евеліна відповіла радісним сміхом; вона скочила, затанцювала і не тямлячи себе кинулась знов до князя, покриваючи його руки поцілунками.

„О мій милий, мій дорогий діду!"

Князь кинувся на софу і гірко засміявся. Евеліна злякавшись перестала скакати по дитячому. Страшна дісгармонія була в цім сміху.

„Це не відноситься до вас, моя люба, не до вас. Ходіть сюди і сядьте біля мене, моя гарна внучко."

Цей сміх був відповідю на „прощай"!

Князь ніжно гладив волосся Евеліни.

„А тепер я буду говорити з вами серіозно. Будьте уважною до моїх слів, бо те, що я говорю, буде вам наказом. В нашій родині наказує лише один, иньші слухаються.

Скільки пестливости було в цих словах — „нашій родині."

„Ви перенесетеся негайно в мою палату на вулиці Максиміліяна, і будете приймати лише тих, яких я дозволю вам приймати. Моєю справою буде добути дозвіл Каульмана на це зарядження. Від нині ви не будете навіть потрібувати стикатися з паном Каульманом, коли справи не будуть цього вимагати. Шкодуєте ви втрачаючи приязнь пана Каульмана?"

„Чого нема, того не можна втратити".

„Я вам вироблю анґажемент в опері. Ви мусите мати становище, яке дає вам право зявлятися в світі. Титул актора є королівською мантією, з ним мають доступ також і в сальони. Про успіх ви не потрібуєте турбуватися. Ви маєте гарний талан, студіюйте і ви зможете багато осягти. Здобувайте собі славу. Ви зможете в такім разі жити з вашого мистецтва також і тоді, коли мене вже не буде."

„Коли-б я лише не боялася так на сцені."

„Ви призвичаїтеся вже до сцени. Ви бачите, що кождого поважають в театрі остільки, оскільки він сам себе поважає. Хто розмінюється на дрібниці, того кождий купує. Приймайте ушасовання не від кождого. Коли ви почуєте до когось приязнь, то скажіть мені про це отверто, щоб я міг вам сказати, що я думаю про нього."

„Ні, пане!" промовила Евеліна тепло, „я почуваю приязнь лише до вас."

„На, на, Евеліна! На що робити в такім сентиментальнім моменті обіцянки, які скоро забуваються! Ви ще дитина, не забувайте ніколи, що ми дід і внучка. Про Каульмана ми не будемо говорити, він негідний спекулянт. Завдяки вам він осягнув свою мету. До чого він прямував, то він дістане. Але за те він дав вам імя, яке він не може забрати назад. Ви довідаєтеся вже в світі, який безмежно великий скарб для жінки є імя чоловіка — однаково, чи хоче вона ним блищати, чи покривати свою ганьбу. Для жінки, яка дістала від чоловіка імя, не істнує десяти заповідей, це вже вам зясують."

„Я не буду вчитися цьому."

„Не обіцяйте того, чого я від вас не жадаю, бо я буду боятися, що ви не будете додержувати того, о що я дійсно буду просити вас. Ви не повинні приймати ніколи одну єдину людину, ви не повинні відкривати жадного листа від неї, не брати жадного подарунку, не піднимати з землі жадного вінка післаного нею, ані помічати її оплеску. Одна єдина людина не істнує для вас. Ви повинні помічати її так же мало, як колиб вона носила шапку невидимку. І ця людина є князь Вольдемар."

„О пане! Я ненавиджу цю людину, вона огидна і жахлива для мене."

„Мені любо чути цей вибух вашої огиди. Але ця людина богата, до тогож він є гарний чоловік і божевільно закоханий у вас. Нарешті жінкам це завжде підхліблює, коли вони знають, що хтось про них мріє. Можуть наступити примушуючі обставини. Богатство великий спокусник, а бідність велика зводниця. Прийде час, коли мене вже не буде. Але я хочу, щоб ви і тоді, коли я вже буду прахом, нічого не брали від Вольдемара і не були ані трошки ласкаві до нього."

„Я присягаю вам найбільш святим для мене, памятю моєї матери!"

„То дозвольте мені поцілувати ваше чоло. Тепер я йду до Каульмана і полагожу з ним цю справу. Я дякую вам за те, що ви згадали про день мого народження. Инші моглиб знати також в який день я народився, вони потрібувалиб лише відкрити енціклопедичний словник, щоб пошукати там моє імя і мою житепись. Маленьким гаптованим листивником ви зробили мене дуже богатим. Я прийшов сюди дуже стурбованим, а йду звідси з дуже спокійним серцем. Я буду Вам дуже вдячний за це. Боч з вами мила Евеліно!"

— — — — — — — — —

Декілька днів пізнійше Евеліна перенеслася до палати на вулиці Максиміліяна, де Теобальд Бондаварі оточив її князівською роскішю.

Світ гадав, що вона була метресою князя; князь же жив в ілюзії, що вона його внучка; а Евеліна гадала, що вона виконує обовязок дружини, роблячи те, що наказав їй її пан і чоловік.

— — — — — — — — —

В той же самий час консорцій копалень вугля одержав згоду князя Теобальда Бондаварі на договір заключений з ґрафинею Тойделіндою.

Таким чином бондаварський маєток був витягнутий зпід ніг обох власників!

А контеса Анґеля моглаб уратувати цей маєток для себе і своєї родини, колиб вона послухалась Івана Беренда.

— — — — — — — — —

Але чому контеса Анґеля була така уперта?

Може її хтось вибачити, що вона така капризна і немилосерна до свого діда, що вона подобається собі самій в своїй упертости?

Є це дурнота? І чи можна цю дурноту виправдати?

Промовимо слово в її обороні.

Цей князь Зондерґайн, за якого князь Теобальд так охоче віддав би свою внучку Анґелю, є той самий Вольдемар, про якого вже була так часто мова.

І контеса Анґеля знала все, що говорив світ, про призначеного їй нареченого.

Чи могла вона поводитися інакше? Могла вона зробити те, що їй радив Іван? Най про це посуджують жінки, чоловіки не мають жадного права на це.

(Далі буде).

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць серпень 1923 р.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Горощак Яків.
В. 7. Стащицька Анна, Михайлишин Ева.
В. 24. Катинська Олена, Катинський Антін, Охота Іван, Пограничний Мих.
В. 45. Др. Ґалан Володимир.
В. 59. Каблак Іван.
В. 73. Морин Іван.
В. 75. Поглод Микола.
В. 76. Подолячик Анна.
В. 81. Будгазій Андрій.
В. 90. Митчак Григорій, Надич Олекса, Лупачій Іван.
В. 91. Михайлишин Іван.
В. 94. Войтович Маґдалена.
В. 98. Тлумацький Олекса.
В. 100. Орловський Д. Дамян.
В. 104. Стрнюс Анна.
В. 108. Орлінський Йосиф.
В. 134. Станьчик Марія.
В. 147. Андрухів Іван, Позебаньчук Захарій.
В. 153. Фецак Марія.
В. 170. Ісконин Василь, Грибиняк Стефан, Тхір Михайло.
В. 185. Кіцера Катерина.
В. 193. Папсин Берта.
В. 217. Стехна Марія.
В. 223. Мазула Олекса.
В. 226. Салапата Михайло.
В. 227. Цап Ольга.
В. 330. Іваськів Дмитро.
В. 235. Денько Катерина, Денько Василь, Кушнір Антін, Бобак Михайло.
В. 247. Федоркович Марія, Федоркович Семен.
В. 267. Агрес Олена.
В. 274. Ганущак Марія.
В. 276. Гутник Настуня, Гутник Василь, Захвея Михайло.
В. 282. Шкляренко Анастазія.
В. 285. Янкевич Едвард.
В. 292. Ружицький Іван.
В. 301. Новосад Яким.
В. 318. Слободзян Петро.
В. 326. Матис Петро.
В. 336. Іляночко Теодор.
В. 365. Крайцович Єлисавета.
В. 385. Филипович Олександра, Филипович Дмитро, Олійник Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Новак Фемій.
В. 18. Колтко Григорій, Колтко Іван.
В. 49. Подлужевич Михайло.
В. 72. Руґ Володислав, Олійовський Теодор.
В. 83. Кусьпиш Михайло, Балабас Дмитро.
В. 94. Заверуха Зофія, Заверуха Володимир.
В. 102. Подобінський Михайло.
В. 109. Скильчак Андрій.
В. 113. Терпко Петро.
В. 122. Пунда Антін.
В. 135. Терлецька Марія, Терлецький Михайло, Колтун Антін.
В. 142. Соболовський Михайло.
В. 144. Конюх Анастазія.
В. 157. Гринишин Василь, Коцяба Олекса, Гордон Микола.
В. 181. Сулима Наталія, Сулима П. Дмитро.
В. 191. Іванечко Михайло.
В. 196. Лецин Михайло.
В. 219. Ґела Андрій, Стахура Гаврило, Заморський Роман, о. Копачук Микола.
В. 221. Нагорняк Йосиф.
В. 229. Масляк Микола.
В. 230. Присташ Христина.
В. 257. Васечко Григорій.
В. 259. Іщук Евгенія, Іщук Іван.
В. 262. Скуба Таця.
В. 275. Шельвах Михайло.
В. 283. Цибуляк Ілько.
В. 300. Брезінська Анна, Брезінський Іван, Синчишин Стефан.
В. 342. Ґінда Анна, Ґінда Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 20. Кулинич Марія, Кулинич Іван.
В. 28. Шевчук Василь.
В. 57. Стасяк Марія.
В. 99. Балко Михайло.
В. 106. Гучко Андрій.
В. 147. Гришко Василь.
В. 151. Гришко Розалія.
В. 162. Бабяк Марія, Бабяк Мих.
В. 165. Сталена Катерина, Демкович Катерина.
В. 170. Кляпко Михайло.
В. 211. Іваницький Іван.
В. 213. Панас Михайло.
В. 237. Волосянська Марія, Волосянський Олекса, Костира Іван.
В. 253. Гнатів Ілько.
В. 284. Гладишевська Ксеня, Гладишевський Дмитро.
В. 292. Буртник Микита.
В. 293. Тимчишин Григорій.
В. 295. Шляхетка Катерина.
В. 296. Дмитрів Семен.
В. 308. Чорний Григ., Данько Федір.
В. 365. Васильків Марія.
В. 367. Мацика Теодор, Микитин Михайло.
В. 388. Білинська Петронеля, Білинський Олекса, Лицка Стефан.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 7. Федашко Лука, Чакльош Мих.
В. 18. Чупор Олена.
В. 22. Фесик Михайло.
В. 23. Блюс Стефан, Сулин Анна.
В. 29. Балабан Іван.
В. 31. Палик Анастазія.
В. 40. Беґера Григорій.
В. 42. Данилець Настуня, Данилець Микола.
В. 43. Савка Федор.
В. 51. Беца Теодор.
В. 58. Бойко Параня, Бойко Василь.
В. 64. Пашка Федор.
В. 65. Лохайовський Михайло.
В. 69. Таняк Марко.
В. 73. Сотник Михайло.
В. 76. Рапланський Ів., Нагай Тимко.
В. 80. Будник Ілько.
В. 94. Лись Артим.
В. 96. Василишин Микола.
В. 97. Смага Микола.
В. 102. Вітрак Олекса.
В. 109. Дула Станислава, Дула Андрій, Белена Генрик.
В. 112. Терелецька Катерина, Ґловач Марія, Малець Александра.
В. 115. Бандрівський Антін.
В. 135. Шутяк Іван.
В. 137. Бучма Параня.
В. 142. Ясловський Адам, Габер Володислав, Теличка Михайло.
В. 144. Соловський Михайло, Жуковський Михайло, Ямка Михайло.
В. 182. Кінайлюк Микола.
В. 191. Покіда Розалія, Покіда Петро.
В. 192. Кузняк Василь.
В. 199. Сідляр Олекса.
В. 207. Лобас Михайло.
В. 217. Цимбаліста Олекса, Білоголовський Теодор.
В. 218. Герасимів Микола.
В. 219. Дармограй Стефан.
В. 229. Смолинець Андрій, Крисько Йосиф.
В. 230. Гршик Анна.
В. 234. Ваврищко Олексій.
В. 248. Крук Олекса, Сивоняк Мик.
В. 249. Махник Марія, Хомик Катерина.
В. 267. Бобецький Евген.
В. 268. Пелех Мартин, Погорілий Тома, Дяківський Микола, Бабій Дмитро.
В. 269. Мазуркевич Дорка, Мазуркевич Михайло, Капітан Сенько, Рудий Іван.
В. 270. Павлик Евфрозина, Павлик Павло.
В. 271. Вітяз Анна.
В. 276. Керда Михайло.
В. 278. Пастула Йосифіна.
В. 282. Митар Григорій.
В. 293. Доцик Петро.
В. 316. Ковальчук Микола.
В. 324. Зубик Іван.
В. 330. Смеречинський Микола.
В. 354. Волошин Петро.
В. 364. Стойка Михалина.
В. 370. Зарицький Теодор, Ґлеснер Тит.
В. 381. Хованець Еміль.
В. 401. Чорна Катерина, Чарний Микола, Ханас Андрій, Ханас Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 11. Ґліґоров Іван.
В. 22. Шимко Пазя, Шимко Гринь.
В. 28. Васильків Марія.
В. 52. Гнатів Ілія.
В. 70. Кушнір Володимир.
В. 81. Дурдела Евстахій.
В. 97. о. Левицький Лев, Данцьо Анна.
В. 120. Маланяк Юліян.
В. 136. Панас Михайло.
В. 172. Филипов Григорій.
В. 203. Тимчишин Григорій.
В. 225. Чорний Григорій.
В. 247. Буртник Микита.
В. 295. Гриб Дмитро.
В. 308. Гладишевська Ксеня, Гладишевський Дмитро.
В. 316. Стацко Розалія, Стацко Теодор, Микитин Михайло.
В. 321. Волосянська Марія, Волосянський Олекса, Білинська Петронеля, Білинський Олекса, Костира Іван.
В. 326. Бабяк Марія, Бабяк Мих.
В. 357. Кляпко Михайло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 6. Буґер Василь.
В. 15. Сивозят Микола.
В. 39. Майкович Василь.
В. 76. Подолячик Михайло.
В. 90. Яким Марія.
В. 98. Крупа Іван.
В. 154. Климович Станислав.
В. 159. Ніжник Юстина.
В. 175. Макара Дмитро.
В. 234. Ґенеґа Ілія.
В. 239. Кравс Йосиф.
В. 300. Шебест Катерина.
В. 338. Качмарик Анеля.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця липня 1923 р. в У. Н. С. було повнолітних чл.	13.840
В місяци серпни 1923 р. принято нових членів	58
В місяци серпни 1923 р. принято наново	44
В місяци серпни 1923 р. принято з переступ. листами	33
В місяци серпни 1923 р. принято з інших кляс обезпечення	8
Разом	13.983
В місяци серпни 1923 р. суспендовано	87
В місяци серпни 1923 р. відійшли з переступ. листами	29
В місяци серпни 1923 р. відійшли до інших кляс обезп.	8
В місяци серпни 1923 р. померло	13
Разом	137
З кінцем місяця серпня 1923 р. в У. Н. С. було повнолітних чл	13.846

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ І КЛЯС СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на $100	10
В клясі A на $250	305
В клясі AA на $500	4.362
В клясі B на $750	533
В клясі C на $1000	8.486
В клясі BB на $1500	135
В клясі CC на $2000	15
Разом	13.846

ЗІСТАВЛЕННЄ РЕКОРДУ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У.Н.СОЮЗА

З кінцем місяця липня 1923 р. було обезпечених дітей членів в молодечім департаменті У. Н. Союза	6.878
В місяци серпни 1923 р. принято нових	86
В місяци серпни 1923 р. принято наново	32
В місяци серпни 1923 р. принято з переступ. листами	11
Разом	7.007
В місяци серпни 1923 р. суспендовано	38
В місяци серпни 1923 р. відійшли з переступ. листами	10
В місяци серпни 1923 р. померло	2
Разом	50
З кінцем місяця серпня 1923 р. було дітей обезпечених в молодечім департаменті У. Н. С.	6.957

ЗІСТАВЛЕННЄ ЗАГАЛЬНЕ:

Повнолітних членів	13.846
Дітей членів	6.957
Разом всіх обезпечених в У. Н. Союзі	20.803

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1923 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (вересня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця місяця вересня 1923, то в жовтни 1923 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци серпни 1923 р. взяли переступні листи а еще досі не зголосилися до іншого правно-істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци вересни 1923 р. бо на другий місяць, то є в жовтни 1923 р. стратилиб всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

С. Ядловський, голов. предс.
І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З RIVERHEAD, N. Y. І ОКОЛИЦІ.

Члени бр. св. Івана Хрестителя з Mattituck, L. I., скликують збори в справі заснования парохії в Riverhead, L. I., або де збори призначуть її. Проситься тому Українців з West Hampton, Spione, Eastport, Moriches, Wading River і т. д. ласкаво явитися в неділю по обіді 16. вересня о годині 3. до Riverhead в польській гали коло польського костела. Прийдіть всі як один бо найвисша пора пробудитися зі сну. 14-15

ЗА МІСЦЕВИЙ КОМІТЕТ.
Н. Худяк, предс.; **Р. Демчук**, секр.

ЛИСТ З КРАЮ

(Цей лист писав бувший жовнір У. Г. А., якого Ляхи зловили і змусили силою служити при їх війску. Лист писаний до рідні в Америці).

13-го липня, 1923.

Дорога Моя Родино! Подаю вам відомість про своє життя-буття. Богу дякувати я ще здоров, а поводиться мені от як звичайно у ляцьких руках. І минувшу ніч пересидівем в арешті і ще кілька маю перебути запертий, а всьо за те, що підмовивем наших хлопців, щоби в українське свято (св. Петра і Павла) не ішли на „зецирку". Сказав'ем у своїй компанії, а відси розійшлося по усіх, так, що ніхто з Українців не пішов на ті їх „цвіченя". Офіцири „страшнє сєн всцекалі" зі злости, але наразі не зробили нічого. Мусіли признати наше свято і булоб може усьо скінчилося на нічім, якби не оден тернопільський Полячок. На його донос покликали мене до рапорту перед полковника (Німця). Він тільки поглянув на мене і дав мені сім ночий арешту. Значить ся іду в день до роботи, а в ночи відсиджую свою кару.

Всі офіцири дуже озлоблені на полковника, що за мій „бунт" присудив мені таку малу кару, але не вдіють нічого, бо в серці полковника також „рибаки рибу лапають".

Найгірше зі всіх лютиться наш сусід з Тернополя „пан капітан", який каже, що я повинен був дістати щонайменше 6 місяців вязниці за мій „злочин".

Він жеж, той дідовід, вимислив спосіб, якби пімститися на мені і на всіх Українцях. Треба вам знати, що тут тепер така спека, що черевики тріскають від горячого піску (41° горяча!). У таку-то горячку ляцькі офіцири казали нам, Українцям, повкладати по 5 цеґол до торністри і в повнім риштунку стояти проти сонця цілі години.

Оттак поставили нас рядом 80. вже за першу годину половина жовнірів зімліла. Їх віділляли водою і поставили знова на спеку. Що хвиля то цей то той падав на землю як неживий, що здавалося, що усі погинемо. І так мучили нас через пару годин у саме полудне, в найбільшу спеку! А все через капітана, того Ляшка, що уродився і жив між нашим народом в Тернополі.

Кажу вам, що найбільше злющі, найгірші зі всіх є ті Поляки, які походять зі Східної Галичини. То всьо таке насіннє, яке не має права жити на землі.

Оден в другого тільки й питаємось, коли то вже прийде час розправи з тими польськими драбугами. Аж руки сверблять, коли тільки поглянеш на усіх тих підпанків зі „Всходнєй Малопольскі".

Колиб у мене не жінка і дитина, то скрутив би вязи раздва тому посіпаці, або роздавив би під обцасом, як гадюку. А так, терпи козаче, заки козацька правда на світі настане. Ой біда і горе у „ляцькім раю", а вже чого приходиться зазнати у їх війску, то не переповім.

Глумляться з наших найсвятіщих почувань, прозивають, як тільки Ляхи й дикуни уміють!

(Далі приватне).

ОСТАННІ ДОРОГОЦІНОСТИ б. КОРОЛЕВОЇ ЗИТИ.

Б. австрійська цісарева приневолена продати свою останню дорогоцінність, славнозвісний діямент, що колись був власністю важить 139 іпів карата, а вартість його около 30 тисяч лірів. Та не знати, чи вдасться цісаревій Зиті продати цей діямент, бо і його заставив барон Штайнер, щоби поплатити вірителям б. цісаря Карла.